

Tuinen voor morgen

Slim met
water

Een uitgave van

Landelijke Gilden
samen beleef je meer

© shutterstock.com

Landelijke Gilden brengt drie maal per jaar een nieuwe brochure uit waar telkens een ander aandachtspunt uit de Tuin van de toekomst wordt besproken.

Extreem weer is een uitdaging voor de tuinier van de toekomst en water is een cruciaal element in dit verhaal. Het loont om je manier van tuinieren aan te passen aan te natte en te droge omstandigheden door het regenwater optimaal te benutten, de juiste planten te kiezen of door spaarzaam te gieten.

Zullen we samen een successtory schrijven?

*Vang zoveel mogelijk
regenwater op om te gebruiken
op kritieke momenten.*

Slim met water in je tuin

Planten hebben water nodig om te overleven, net als wij trouwens. In de tuin gebruiken we bij voorkeur regenwater.

Een hete droge zomer brengt extra vraag naar water met zich mee. Simpelweg de sproeier en de kraan opendraaien voor je gazon of moestuin is niet langer haalbaar, laat staan gewenst. Zelfs als je grondwater oppompt, neem je water weg dat de natuur ook kan gebruiken. Regenwater verzamelen op natte dagen is een uitstekend hulpmiddel maar ook niet de enige oplossing omdat we in de zomer een tekort aan neerslag hebben.

Daarom moeten we tijdens een hete zomer inzetten op het gezonde verstand en het schaarse water spaarzaam en slim gebruiken. Elke tuinier weet dat er soms te veel en soms te weinig water is voor de planten. Een tuinier van de toekomst heeft voor elk probleem een simpele (soms ingewikkelde) oplossing bij de hand.

De vijf richtlijnen van de tuinier van de toekomst

- Vang zoveel mogelijk regenwater op om te gebruiken op kritieke momenten.
- Focus op de planten die het schaarse water echt nodig hebben, voor de oogst of de bloemen.
- Gebruik een gieter om water te geven of investeer in druppelbevloeiing.
- Hou de bodem bedekt zodat er zo weinig mogelijk water verdampt.
- Zorg dat het te veel aan water terug kan vloeien naar de ondergrond.

A close-up photograph of a hand held under a running faucet. Water is falling from the faucet into the palm of the hand, creating splashes and droplets. The background is a soft, out-of-focus green, suggesting an outdoor setting. The lighting is bright and natural, highlighting the texture of the skin and the clarity of the water.

Wees bewust, water is kostbaar

70 % van het aardoppervlak is bedekt met water. Water lijkt onuitputtelijk en toch is de voorraad drinkbaar water beperkt. Slechts een kleine fractie (minder dan 0,1%) is immers zoet water dat geschikt is als drinkwater. Al de rest van het water op aarde is zeewater, ijs of vervuild. Ter vergelijking: een theelepel drinkbaar water in een badkuip vol 'ander' water.

Een gezin in Vlaanderen bestaat in 2019 gemiddeld uit 2,3 personen. Dit gemiddeld gezin verbruikt 71 m³ kraanwater per jaar of 84 liter per persoon per dag (bron: VMM Waterboek). We doen het daarmee beter dan onze buurlanden. Van het water dat thuis uit de kraan stroomt, gebruiken we een fractie als drinkwater en om te koken. Al de rest dient om te poetsen, om de was en de vaat te doen, de wc door te spoelen, te douchen, te baden of om de tuin water te geven. Is het niet een beetje gek dat we daar gezuiverd drinkbaar water voor gebruiken?

In bepaalde periodes valt er behoorlijk wat regenwater naar beneden dat we perfect kunnen gebruiken, buiten in de tuin of binnen om te wassen of het toilet te spoelen. Dat water bijhouden en het zuinig hergebruiken, is absoluut een aandachtspunt voor de tuinier van de toekomst. Regenwater zomaar naar de riolering sturen, is niet langer een optie.

Oude en hippe watersnufjes

Klimaatvoorspellers verwachten meer droge zomers en kletsnatte winters. We gaan ermee aan de slag moeten. Als tuinier mag je best de titel dragen van 'waterbeheerder'. Want jij weet wat te doen als er te veel of te weinig water beschikbaar is. Of mogen we nog wat inspiratie bieden?

Laat het maar regenen

Het beste water voor je tuin komt van boven, tijdens een goede regenbui. Winter of zomer, het is altijd welkom voor de planten. Je hebt er helaas geen invloed op, maar voor tuiniers zijn er grote voordelen aan verbonden als het regent. De hele tuin wordt gelijktijdig nat, de planten frissen ervan op, alle stof is geblust. De regen wordt meteen benut door de planten of krijgt de kans om diep in de grond te trekken. Regen is geen alternatief voor plantenvoeding, maar het brengt wel enige vruchtbare mineralen met zich mee. Laat je tuin werken als een spons die veel water kan opnemen, vasthouden en weer vrijgeven als je er nood aan hebt.

Put, ton, bak

Regenwater opslaan in reservoirs, zowel ondergronds als bovengronds, is beslist een goede investering om droge perioden zo lang mogelijk te overbruggen zonder gebruik van leidingwater. De planten in de tuin hebben immers geen gezuiverd kraantjeswater nodig en dit kostbare water is niet bestemd om in overvloedige hoeveelheden toe te passen in de tuin.

Als al het regenwater van het dak wordt opvangen in een regenwaterput of -ton, loopt het niet nodeloos weg naar de riool. Veel (lege) regenwatertonnen kunnen als het hard regent of stormt

een bescheiden buffer zijn. De riolering wordt dan niet overbelast en de straat staat niet blank. Dubbele winst dus.

Een regenwaterton zetten en verbinden aan een regenpijp is vrij eenvoudig. Het dak van de woning, het tuinhuis, de carport of serre, er zijn plaatsen genoeg om regenwater te verzamelen. Er zijn heel wat 'vormen' die dienst kunnen doen als waterreservoir. Belangrijk bij het kiezen zijn de grootte, de plaatsing en het prijskaartje van de ton.

Hoe groot de ton moet zijn, hangt af van de behoefte en de neerslaghoeveelheid die je kan opvangen en naar de ton leiden. Een open bak kan zichzelf vullen tijdens een regenbui maar een afgedekte ton die gevuld wordt via de regenpijp is beter. De ton wordt dan geen val voor dieren of bladeren en de verdamping van water blijft beperkt op warme dagen. Met een reservoir van 200 liter zou je het groeiseizoen kunnen doorkomen. Tenminste, als het elke maand 50 mm regent op een dakje van 4 m² dat afwatert naar de regenton.

- Het meest handige is dat de waterton net daar staat waar je water nodig hebt.
- Probeer de ton jaarlijks te reinigen op een moment dat er weinig water in staat.
- Het is handig als de tononderaan een kraan heeft om het water af te tappen. In dat geval moet de ton hoger en stabiel gezet kunnen worden.

Automatisch water geven

Een beregeningsinstallatie is gemakkelijk en voorziet de planten van de juiste hoeveelheid water. Dat is vooral handig als je lange tijd van huis bent. In combinatie met een timerklok of een hippe app wordt het water geven zo geregeld dat het water op het meest geschikte tijdstip en in de juiste hoeveelheid wordt gegeven. Dat is toch de bedoeling. Helaas zijn niet alle slimme toepassingen even spaarzaam met water. Vraag je af wat jouw tuin echt nodig heeft.

Praktisch en spaarzaam

- De druppelslang is de meest water-vriendelijke toepassing. Een druppelslang, ook zweetdarm genoemd, geeft het water vrij langzaam af waardoor er geen te natte zones ontstaan. De slang moet wel worden aangesloten op een kraan, liefst een tje met regenwater. Het maakt niet uit hoeveel druk er op het water zit, er wordt de hele tijd over de hele lengte van de slang eenzelfde hoeveelheid water afgegeven. Je kan deze slang lichtjes ingraven of bedekken met een mulchlaag, dat beperkt waterverlies door verdamping.
- Een besturingsautomaat op de kraan maakt het werk af en bepaalt op welk tijdstip van de dag je gekozen systeem water geeft. Voor de meeste tuinen is een automaat op batterijen een prima oplossing en

Hemelwater

Regenton

Drijvende
vijverplanten

Vijver

Rolkeien
of kiezel

Ondergrondse
regenwatertank

Wadi,
infiltratiezone
of zinkput

Ook een wadi
in jouw tuin?

Waterplanten

Leestip

Vijverexpert Guido Lurquin neemt je mee in de wonderse wereld van de wadi.

Een wadi in je tuin

Het klimaat verandert, we zien grotere variaties in temperatuur en neerslag, we worden geconfronteerd met grotere extremen. De voorbije jaren was er duidelijk een tekort aan drinkwater ... en de watertafels raken niet meer echt bijgevuld. Een belangrijke oorzaak hier in ons land is de (te) veel aanwezige bestrating/verharding waardoor regenwater veel te snel afgevoerd wordt en niet rustig in de grond kan sijpelen. De openbare instanties beginnen stilaan in actie te komen ... maar ook als particulier kan men een belangrijk steentje bijdragen door zelf een wadi aan te leggen.

het programmeren van zo een toestel is vrij eenvoudig. Je kan instellen hoe vaak en hoe lang er water afgenomen wordt. Maar evengoed kan je de automaat handmatig in- en uitschakelen als er plots geen of juist extra water gegeven moet worden.

Makkelijk, maar niet zuinig

- Turbinesproeiers gebruikt men vaak op het gazon omdat ze een groot gebied gelijktijdig veel water geven. Heel handig maar niet efficiënt als je weet dat de meeste gazonsoorten zich na een droge periode herstellen. Eigenlijk is het niet nodig om het gazon te sproeien.
- Nevelaars zijn geschikt voor kleine gazons en borders maar ook zij verbruiken veel water. Vaak worden meerdere nevelaars geplaatst om een grotere zone te voorzien van water, dan gebeurt het dat de overlappende stroken te nat worden. Zelfs met een timerklok zullen ze vaak en veel water geven op plekken die het misschien niet zo nodig hebben.

Geef water de kans weg te zakken

Maak dankbaar gebruik van hoogteverschillen in de tuin om overtollig water naar lager gelegen plekken af te voeren waar het langzaam in de bodem kan wegzakken. Een open goot of greppel helpt om het water te leiden naar een verzamelpunt. Een regenwaterwifer is daar een mooi voorbeeld van, een waterelement is altijd een mooie aanvulling van de tuin en trekt natuurlijk leven aan. Een wadi is een andere interessante optie. Het is een zone in de tuin waarin overtollig regenwater rustig kan wegzakken in de bodem maar die evengoed natuurlijk beplant is. Dat kan uitgevoerd worden als een ondiepe kuil begroeid met grassen en planten die van natte voeten houden.

Minder charmant, maar evenzeer goed voor het aanvullen van het grondwaterpeil, is een ondergronds waterinfiltratiesysteem. Tijdens een regenbui

vult het reservoir zich met water. In de dagen daarna kan het water geleidelijk wegsijpelen naar de bodem. Het helpt ook om overstromingen te milderen.

Waterdoorlaatbare materialen

Het regenwater dat terecht komt op verharde opritten, paden en terrassen krijgt vaak de kans niet om in de grond te dringen en spoelt meteen weg naar de riolering. Het zou nuttiger zijn om dit water de kans te bieden te infiltreren in de bodem. Daarbij zijn verhardingen in waterdoorlaatbare materialen een goede hulp. Een terras kan net zo goed in grind, kiezel of waterdoorlaatbare tegels aangelegd worden. Er zijn heel wat interessante producten op de markt. Een pad in schors of snipperhout is misschien ook een optie. Vervang waar mogelijk 'grijs door groen' en tracht verharding te beperken tot wat voor jou het hoogstnoodzakelijke is. Waarom een gigantische oprit in klinkers aanleggen als twee rijstroken om met de wagen over te rijden eigenlijk volstaan? Er bestaan speciale kruidenmengsels die je tussen de brede voegen van tegels kan zaaien en die tegelijk toelaten dat het regenwater er tussendoor kan lopen en de grond kan intrekken.

Ernstig te overwegen bij nieuwbouw

Een regenwaterhergebruikinstallatie scheidt regen- en afvalwater in en om het huis. Het regenwater kan gebruikt worden om het toilet te spoelen of de was mee te doen. Een extra behandeling maakt het regenwater geschikt voor nog meer toepassingen in huis. Omgekeerd kan weinig vervuild water opgevangen worden om te dienen in de tuin en wordt afvalwater, ongezuiverd, naar de riolering afgeleid. Dit is uiteraard een installatie die niet zomaar in een bestaand huis geplaatst kan worden.

Compost maakt de structuur van de grond beter waardoor regenwater makkelijker geabsorbeerd wordt.

Voorkom dat de bodem uitdroogt

Nog belangrijker dan water geven is het water, liefst uit de lucht of als het echt moet uit de kraan, vast te houden in de bodem. Immers, een bodem die het water goed vasthoudt, heeft zelden extra water nodig. De samenstelling van de grond bepaalt hoe goed hij water al dan niet kan vasthouden. Door zanderige grond loopt het water weg zoals door een zeef. In kleigrond wordt het goed geabsorbeerd, maar deze grond verandert in droge periodes haast tot steen. Welke grond je ook hebt in jouw tuin, compost doet wonderen en maakt dat de grond meer water kan opnemen en vasthouden. De bodemoppervlakte bedekken helpt de verdamping te beperken en ook de juiste plant op de juiste plaats zetten, bespaart veel water.

Compost voor de lange termijn

Elke tuin verdient compost. Compost brengt voedingsstoffen in de bodem en het maakt de grond beter van structuur waardoor regenwater makkelijker geabsorbeerd wordt. Een laagje compost van 5 cm is echt een opkikker voor je tuin en de planten. Compost werkt traag maar zeker, jaarlijks zo een laagje uitspreiden over de grond is niet overdreven als je de bodem meer bestand wil maken tegen droogte.

Ideaal is je eigen compost hiervoor te gebruiken, want composteren is niet moeilijk en alle gerief dat je ervoor nodig hebt, ligt gewoon in je tuin. De kwaliteit van compost staat of valt met de verhouding bruin en groen materiaal, water en lucht. Te grote hoeveelheden groen materiaal (gras of plantendelen) gaan snel rotten. In veel te droog materiaal komt het verteringsproces nauwelijks op gang. Is het materiaal te nat, dat gaat de boel stinken. De kunst bestaat in het afwisselen van kleine hoeveelheden fijn bruin en groen materiaal. En het zorgen voor voldoende lucht en vocht door het materiaal regelmatig om te keren. Dat is een stevig klusje, maar dit geeft een boost aan het composteringsproces. Doe het zeker in de zomer als alle compostmedewerkers in volle activiteit zijn (zoals wormen, pissebedden, springstaarten, duizendpoten, schimmels).

Reserveer in de tuin een hoekje voor het composteren. Hier moet genoeg ruimte zijn om het materiaal te verzamelen en om de composthoop om te zetten. De plek ligt het beste beschermt tegen koude wind maar

moet wel open liggen voor regen en zonneschijn.

Om het geheel te camoufleren, kan je het zichtbare deel beplanten met snelgroeiende en laagblijvende planten die snel en veel blad vormen. Sierkalebassen, Oost-Indische kers of pompoensoorten zijn daarvoor zeer geschikt. Je kan deze planten vanaf februari al binnen voorzaaien in potjes.

Mulchen helpt meteen

Je kan er ook voor zorgen dat de grond minder snel uitdroogt door er een mulchlaag op aan te brengen. Een dikke laag beschermt de bodem tegen uitdrogen. Dit kan bijvoorbeeld met schors, houtsnippers, cacaodoppen, stro, grasmaaisel, rijpe compost. Als het fijn materiaal is (gras) volstaat een laagje van 5 cm dik. Met grof materiaal mag je gerust een laag van 10 cm leggen. Het voorkomt dat de zon rechtstreeks op de aarde schijnt en het houdt het vocht onder de laag beter vast. Het helpt ook om onkruid te weren. Als onkruidzaad kiemt, verstikt het in de mulchlaag. Het maakt niet uit of dat onkruidzaadje onder de mulchlaag zit dan wel bovenaan. Uiteraard zijn de wortels van hardnekkige onkruiden geruimd voor je een mulchlaag aanbrengt.

Als de mulchlaag geleidelijk aan verteert, wordt het materiaal omgezet in extra voeding voor de bodem. Je dient ze dan ook regelmatig aan te vullen. Let er wel op dat de mulchlaag bovenop blijft liggen en niet vermengd wordt met de tuingrond. De mulchlaag verteert dan te snel, het gaat in

Een border met dichtbegroeide aanplanting zal het bodemvocht beter vasthouden.

composteer-modus. Dat proces verstoort de plantengroei. Laat de mulchlaag dus rustig zijn gang gaan.

Plantenparasol

Je kan ook gebruik maken van planten om de zonnestraling van de bodem weg te houden. Een border met dichtbegroeide aanplanting zal daardoor het bodemvocht beter vasthouden. Het werkt zoals een zonwerende parasol. Mooi dichtbegroeide borders vragen bovendien minder onderhoud, er zijn geen kale plekken waar onkruid vrij spel heeft.

Het is wel niet de bedoeling om planten te dicht op elkaar te zetten, dat

is niet ideaal voor hun groei en leidt snel tot een warboel. Ideaal is wanneer je planten in volwassen toestand hun buurplanten net raken en ze dus samen een soort van parasol vormen. Een beetje plantenkennis is dus handig, vraag zeker raad bij de kweker of verkoper.

Aanvullend let je ook op de behoeften van de plant. Planten die weinig water nodig hebben, geef je bij voorkeur het droogste plekje in de tuin. Reserveer de vochtigere plekken of de meer schaduwrijke plekken voor planten die sneller dorst hebben.

Gierterweetjes

- Strenge vorst kan gevulde gieters stukmaken. Breng gieters in de winter naar binnen want met een lekke gieter kan je weinig aanvangen in de tuin.
- De gietsluit moet minstens even hoog zijn als het maximale waterniveau in het reservoir van de gieter. Anders loopt de gieter leeg nog voor hij helemaal gevuld is. Het lijkt logisch maar bij veel decoratieve gieters is dat het geval.
- Een plastieke gieter is lichter om mee rond te zeulen dan een metalen versie. Ze zijn ook goedkoper.

Parade van gieters

De gieter is zonder enige discussie, hét absoluut onmisbaar gerief voor de tuinier. Een gieter aankopen, is helaas niet zo simpel als het lijkt. Er zijn stijlvolle gieters en onhandige gieters, er zijn veel te grote gieters en hele kleintjes, er zijn robuuste gieters en morsende gieters. Waar let je op voor een goede keuze?

Voor binnenshuis is het assortiment gieters onbeperkt. Meestal kies je hier voor een kleiner exemplaar met een fijne tuit die niet morst. Kijk of je de gieter makkelijk kan vullen met water, soms kan het handvat in de weg zitten. Het handvat moet goed in de hand liggen, zodat je niet morst als je binnenskamers gaat rondlopen met een volle gieter.

De grotere gieters zijn meestal voor buiten bedoeld. Met een grote gieter moet je minder vaak langs de kraan passeren tijdens het gieten. Kies je gieter ook weer niet te groot, een goed gevulde gieter moet je nog kunnen optillen. Bovendien wordt bij een grotere gieter ook de gietsluitbreder, dat maakt de grote gieters meer geschikt voor grover werk.

Voor een buitengieter is het altijd handig als er een afneembare broes bij is. Net zoals bij een douchekop zorgt dit voor een fijnere en beter verdeelde straal water. Dat komt van pas als je planten wil afspoelen of als je na het zaaien de bodem wil begieten.

Het handvat mag niet snijden in je hand als je een gevulde gieter optilt. Om de waterstraal goed te sturen tijdens het gieten, moet je het handvat met twee handen kunnen vastgrijpen.

Water geven

Gevestigde planten trekken hun plan wel in droge perioden, ze hebben genoeg wortels die voldoende diep zitten om later op het jaar hun schade in te halen zodra het weer gaat regenen. Dat is zeker bij bomen en heesters het geval. Een plant die goed en diep geworteld is, zoekt zelf naar water. Het is vooral bij kiemende groenten of bloemen dat droge periodes nefast kunnen zijn. Ook jonge planten die je net in de grond hebt gestopt, moet je extra water geven, of het nu gaat om bomen, struiken, rozen of vaste planten.

Wanneer water geven?

Ideaal is om in de vroege van de morgen de planten water te geven. Dit geeft hen een frisse start op hete dagen. Ben je niet zo een vroege vogel, geef dan water in de late avonduren. De grond krijgt tijdens de nacht meer kans om het water op te nemen dan overdag. Water dat op het heetst van de dag wordt gegeven, verdampt snel en kan niet in de bodem dringen. Hierdoor gaan jonge planten te oppervlakkig wortelen en worden ze niet sterk genoeg om het dieper gelegen water te bereiken. Het volstaat (voor alle soorten van planten) om ervoor te zorgen dat het gietwater tot bij de wortels komt. Bij droogte en waterschaarste hoeft het water niet dieper te zakken. Het is een misvatting dat het beter is om te veel dan te weinig water te geven. Planten passen zich aan als het droger wordt.

Hoe gieten?

Efficiënt gieten begint bij een goede observatie van welke plant echt water nodig heeft. Dan geef je het water op de juiste manier en in de juiste hoeveelheid. Handmatig water geven geeft je de kans om elke plant te bestuderen op zijn noden en net daar te gieten waar nodig. Dat is alvast zuiniger dan met een sproeier alles onder water te zetten. De meest accurate manier van gieten (en nog tijdsbesparend ook) is een druppelirrigatie op te zetten. Met een netwerk van buisjes wordt elke individuele plant of pot net genoeg gegoten via aanpasbare mondstukken. Het water komt van een kraan met regenwater, stadswater of regenwaterfontein. Je kan het automatiseren met een kraan-timer. Zo kan je op verschillende tijdstippen van de dag enkele minuten water laten toedienen. Ook ideaal voor als je met vakantie gaat.

Welke planten moet je gieten?

Leg prioriteiten in het geven van water, welke plant wel, niet of eerst. Concentreer je op de planten die het meeste nood hebben aan extra water. Denk aan vruchtgroenten in bloei omdat ze pompoenen, courgettes, bessen, erwten, pruimen of tomaten moeten vormen. Alles wat in bloei staat, mag je niet laten verwelken. Als de wortels van die planten helemaal uitdrogen, vallen de bloemen af en is je oogst meteen mislukt. Alles wat in potten en bakken groeit en bloeit, is uiteraard helemaal afhankelijk van gietwater. Al deze planten moet je bijna dagelijks gieten.

In de moestuin

Een moestuin kan niet zonder water in een droge periode. Zeker jonge plantjes hebben regelmatig water nodig. Het spreekt voor zich dat als het blad verlept is, de plant acuut dorst heeft en dat je zonder dralen moet gieten. Jonge, pas geplante plantjes, zaailingen en zaai-bedjes hebben elke dag water nodig en mogen niet uitdrogen. Giet deze plantjes met een zachte straal. Bladgroenten als sla en spinazie hebben snel dorst. Ook kolen, pompoenen, tomaten en courgetten hebben graag een flinke slok. Geef ze minstens één keer per week water en bij warm weer vaker. Je kan naast elke plant een emmer, pot, fles ingraven waarin je water geeft. Zo kan je veel ineens geven zonder dat het verdampst aan de oppervlakte en het water kan langzaam intrekken tot bij de wortels. Het ideale moment om de moestuin water te geven is in de vroege morgen, maar het kan ook 's avonds. De planten zijn dan 's morgens weer fris en monter om de dag aan te vatten. Midden op de dag, als de zon fel schijnt, kan het blad verschroeien. Het water verdampst

dan ook zeer snel zodat de planten minder nut hebben van een gietbeurt. Let ook op de wind. Door de wind drogen grond en planten uit. Hou dus zeker de moestuin in de gaten als er een droge wind waait.

Zo geef je water in de moestuin:

- Sproei niet zomaar water over de plantjes heen, maar geef gericht water bij de wortels. En geef voldoende, tot een diepte van 10 tot 15 cm moet de grond nat zijn, want daar zitten de plantenwortels.
- Bij dorstige planten zoals pompoenen kan je een omgekeerde plastic fles zonder bodem ingraven. Door water te geven in de fles komt het direct bij de wortels terecht.
- Geef regelmatig en gelijkmatig water zodat de planten rustig doorgroeien zonder de stress van te veel of te weinig water..
- Overdrijf niet met water geven. Planten die te nat staan, wortelen oppervlakkig en zijn gevoeliger voor ziekten en plagen.
- Met een gieter kan je heel nauwkeurig water geven, maar het is een gesjouw als de tuin ver van een kraan ligt.

Water geven in de serre

Tomaten, paprika, komkommer of aubergine: ze adoreren de warmte en staan graag in de serre. Maar daar moet je zelf water geven, ook al regent het buiten pijpenstelen. Bovendien is het van belang dat je dat met regelmaat en zorg doet. Maak je het te nat, dan rotten de planten of worden ze vatbaar voor ziekten. Geef je te weinig water, dan zullen de bloemen verwelken of de vruchten te droog zijn. Een half ingegraven zweetdarm in combinatie met een timerklok is de investering waard.

Potten en bakken aan de gang houden

Hoe groot de pot ook is, slechts een beperkte hoeveelheid water kan door de potgrond vastgehouden worden. Deze planten moet je regelmatig water geven, vaker dan planten in de vollegrond. Zelfs regen is voor deze planten niet altijd behulpzaam omdat hun bladeren vaak fungeren zoals een paraplu

waardoor het water netjes langs de pot heengaat in plaats van erin. Dus moet je gieten, de kleine potten dagelijks, grote potten doe je wekelijks, de hele zomer lang. Zet de potten op een schotel, als je te veel water geeft, loopt het niet weg maar kan je het recupereren of laten staan zodat de plant het later nog kan opnemen.

Wat met het gazon?

Duurt de droogte en hitte langer dan een paar weken, dat gaat het gazon niet meer fris groen blijven. Het wordt dor, bruin, stoffig. De frustratie hierover is vaak groot. Laat je niet vangen: gras kan tegen een stootje. De verkleuring is een manier om de droogte te overleven. Zodra het weer gaat regenen, zal gras weer gewoon gaan groeien. Het is even wennen, maar een gazon hoeft niet altijd piekfijn en frisgroen te zijn. Geen water geven dus, het komt wel goed. Blijkt in september dat je gazon niet helemaal herstelt, dan kan je wat graszaad inwerken op de meest kale plekken. Ook gazonmatten leggen doe je beter in het najaar bij vochtiger weer.

Zoek je een alternatief voor een gazon? Vaak kiest men voor een verharding. Prima, zeker als die ook nog eens waterdoorlatend is. Maar beperk het vervangen van 'groen' door 'grijs' tot wat je echt nodig hebt aan vaste ondergrond. Denk dus in de richting van een bloemenweide, lage struiken en vaste planten, groenblijvende bodembedekkers of een kleine vijver. Misschien is het tijd voor een ander tuinontwerp? Zo eentje zonder gazon, met meer natuurlijke kantjes?

© SHUTTERSTOCK.COM

Mag grijs water gebruikt worden in de tuin?

In tijden van extreme droogte en hoge nood, kan je grijs water gebruiken in de tuin. Grijs water is huishoudelijk afvalwater dat komt van het bad, de douche, de keuken en de wasmachine (spoelwater). Het afvalwater van de vaatwasser komt niet in aanmerking. Het is niet altijd zo makkelijk om het op te vangen, ons afvoersysteem is er (nog) niet op voorzien. Toch zal je aangenaam verrast zijn, hoeveel water je kan opvangen met een eenvoudig bassin dat je in de gootsteen zet als je handen wast of glazen spoelt.

De zeep en detergenten in grijs water doen geen kwaad voor planten, toch niet in beperkte hoeveelheid. De bodem dient als een filter en sommige afbraakproducten van de zeep werken als een milde voedingsstof. Water met desinfecterende middelen of bleekmiddelen is echter niet geschikt voor planten,

net zomin als het afvalwater van de vaatwasser wegens te veel zouten.

- Om bacteriële verontreiniging en geurhinder te vermijden, bewaar je grijs water maximaal 24 uur.
- Verdeel het grijs water met een gieter met brede tuit waarin vetvlokken en vezels niet blijven kleven.
- Gebruik grijs water liever niet te veel in de moestuin, er is altijd een risico op besmetting met ziektekiemen uit het water. Wissel af met gewoon regenwater.
- Spoelwater van het toilet wordt 'zwart' water genoemd en is niet geschikt voor de tuin, net zoals het water uit een septische put.

Tips om zeker uit te proberen

- Verzamel en gebruik zoveel mogelijk regenwater als je kan. Koppel elke regenpijp aan een opvangsysteem, van het huis, van de carport, van het kippenhok, de serre, het tuinhuis of vrijstaande garage.
- Een grond die bedekt is met planten of met een mulchlaag van compost of stro droogt minder snel uit.
- Planten hebben het meeste nood aan water bij heet, droog en windrig weer.
- Gewoon voelen is een simpele methode om te achterhalen of een plant water nodig heeft: stop je vinger in de grond. Is de bovenlaag droog maar voel je dat de grond daaronder toch nog vochtig is, dan hoef je nu geen water te geven.
- Vooral jonge planten zijn gevoelig voor watertekort. Zaai niet en plant niets in droge perioden. Deze planten moet je gieten om ze in leven te houden. Wacht tot er regenweer voorspeld wordt.
- Installeer een druppelsysteem voor potten en bakken. Maak het nog makkelijker met een automatische timer op de waterkraan.
- Breng water zo dicht mogelijk bij de plantenwortels door een bloempot of fles in te graven naast elke plant.
- Hou een kom bij de hand in de keuken. Alle spoelwater dat je gebruikt om groenten te wassen, kan je opvangen en hergebruiken.
- Ook bad- of douchewater is in droge tijden welkom. Als je een beetje op het zeepgebruik let, dan kan je dit water verzamelen voor je planten. Sierplanten hebben geen drinkwaterkwaliteit nodig.

Zoek een alternatief...

- ... als je graag sproeit met de tuinslang of gewoon bent de watersproeier aan te zetten. Het is zeer inefficiënt, verbruikt veel water en de plant heeft er maar beperkt baat bij. Want het teveel aan water neemt een plant toch niet op. Investeer in een goed ingestelde timerklok die 's avonds maximaal een kwartiertje water geeft.
- ... als je veel verharding hebt in je tuin die niet echt nuttig is. Bedenk hoe je dit kan inschakelen om regenwater te verzamelen of om meer groen in je tuin te brengen.

In een tuin vind je ontspanning, verkoeling, rust, voldoening en voedsel. Als ons klimaat verandert zal onze manier van tuinieren hierop inspelen. Lees in de brochure *Tuinen voor morgen* hoe je hiermee aan de slag gaat!

Onze persoonlijke impact op klimaat en milieu is misschien niet groot, maar als we met velen zijn en ieder een beetje doet, dan maken we een merkbaar verschil.

We kunnen dus maar starten met oefenen, begin met één vierkante meter. En breid gerust uit. 8% van Vlaanderen is tuin, dat komt neer op 180.160 ha.

Zo maken we samen het verschil,
zelfs met één vierkante meter.

landelijkegilden.be

tuinvandetoekomst.be

opentuinen.be

landelijkegilden.be/deelnemen/campagnes/tuin-van-de-toekomst

© SHUTTERSTOCK.COM

Landelijke Gilden
samen beleef je meer